

Podporni sklad upravlja in razdeljuje podpora odbor US.

II. Občni zbor US naj z enkratnim zneskom — 50% svojega rezervnega sklada — podpre in pospeši ustanovitev samostojnega učiteljskega podpornega društva, ki ima namen podpirati svoje člane v slučaju bolezni z denarnimi podporami in brezobrestnimi posojili. Ako ne bi bil v odbor tega novega podpornega društva voljen noben odbornik US in pa noben član ožjega sosveta UJU poverjeništvu Ljubljana, potem ti dve korporaciji volita izmed sebe vsaka svojega zastopnika v odbor novega društva, ki se vabita k sejam in imata vse dolžnosti in pravice kot prava odbornika. Gori omenjeni znesek — 50% rezervnega sklada US — izroči US novoustanovljenemu učiteljskemu podpornemu društvu, ko bo ustanovitev tega društva oblastveno potrjena.

Studenci pri Mariboru, 14. julija 1929.

Anton Hren, s. r.

9. Zapisnik z Golnika (izvleček).

Sef-zdravnik dr. Neubauer je poročal sledeče: Razmišljal sem že večkrat o tem, kako pripomoči učiteljstvu, da bi se lahko zdravilo v državnih zdraviliščih, kjer se zdaj zaradi svojih nizkih mesečnih prejemkov in visokih dnevnih oskrbnin ne more zdraviti. V drugih državah imajo učitelji na razne načine poskrbljeno, da se v bolezni morejo primerno zdraviti. V Nemčiji je podporno učiteljsko društvo, ki podeljuje bolnim učiteljem večmesečne denarne podpore za zdravljenje. V Franciji nakazuje država sama denarne podpore v to svrhu. V Rumuniji so vsa zdravilišča — ne samo bolnišnice — učiteljstvu brezplačno na razpolago. V Jugoslaviji se more učitelj zdraviti brezplačno le v 3. razredu državnih bolnišnic.

US daje podpore ob smrti člana. Za člana bi bilo važneje, če bi mu pomagalo društvo tudi v življenju. US naj se reorganizira tako, da bodo prejeli 1. dediči — svoji umrli članovi posmrtni po sedanjem načinu, 2. v življenju pa član sam podporo, kadar bi bil bolan ali potreben zdravniške operacije. Te podpore bi US zmogla na ta način, če bi se 1. posmrtnina, ki je danes visoka, pri izplačilu ne izdala v celoti, presežek pa porabil v bolniški fond ali 2. če bi člani prispevali mesečno določen znesek v ta namen, n. pr. 5—10 Din ali slično, posmrtnine bi se pa izplačevale tako kot doslej (neokrnjene).

Pričetni kapital bi bil v par mesecih že tako velik, da bi se lahko pričelo s podeljevanjem podpor, ne da bi bilo treba posegati po rezervnem fondu US. Od 1000 oseb boleha približno 24 oseb. Zdravljenje tuberkuloze v začetnem stadiju traja približno tri mesece; za druge bolezni navadno manj. S trimesečno podporo po 3000 Din bi se plačalo članu priložno eno polovico vseh stroškov za oskrbovanje v zdravilišču.

Denarne podpore bi se nakazovale le za zdravljenje v zdraviliščih ali za zdravniške operacije in to za vse bolezni. Podpore nakazuje od časa do časa društveni odbor, katerega član-prosilec predloži račun od zdravilišča ali zdravnika s primernim potrdilom od šolskega upraviteljstva in sreskega učiteljskega društva.

Golnik, dne 12. junija 1927.

10. Predlog gospodarskega sveta UJU (izvleček).

Odbor US naj razmišlja, kako bi se izvedlo podpiranje učiteljstva v okvirju US same in to zlasti z ozirom na namen poverjeništvu, uvesti članstvo pri US obvezno za vse svoje člane. Priporočila se razmišljanje v tej smeri, da bi se določila za smrtna slučajev fiksna podpora 10.000 Din in to brez ozira na število članstva, ki bi po obveznosti precej naraslo. Iz prebitkov ob smrtnih slučajih bi se v kratkem zbral potreben kapital za

bolezenske podpore, če ostanejo prispevki članstva na sedanji višini.

V Ljubljani, dne 8. novembra 1927.

Andrej Skulj, s. r. Alojzij Hreščak, s. r.

11. Izvleček iz IV. Kocijančičevega načrta »Podporni sklada«.

Podporni sklad ustanovi lahko 1. Učit.

samopomoč ali 2. novo društvo, ki bi se v ta namen osnovalo.

I. V zvezi z US so možni sledeči načini:

- a) Člani plačujejo za »Podporni sklad« (Pskl.) mesečno od obnega zboru določeni znesek. Ti zneski se posebej vknjižujejo in nalagajo v hranilnici. b) Člani vplačujejo znesek pod a) le nekaj let. Podpore bi se podeljevale kot eno, ali dvoletna brezobrestna posojila. c) Članski prispevek za Pskl. odpade. Posmrtnina — znesek, ki se izplača članovim dedičem — se vsako leto na obnem zboru določi (fiksira) do prihodnjega obnega zboru. Presežki od vplačil se nalagajo v Pskl. d) Na obnem zboru se določi procent (n. pr. 5—10 odstotkov), ki naj se pri izplačilu posmrtnin v prihodnjem letu odtegne in vloži v Pskl. d) K naložbam v Pskl. pod a), b), c) in d) bi prispevali še: 1. US iz rezervnega sklada — po odmeri obnega zboru, 2. novovstopivši člani z zneskom, katerega bi določil obni zbor in 3. denarna darila in volila dobrotnikov.

2. Pskl. ustanovi in upravlja novo društvo, ki naj se ustanovi. Kalkulacija zavisi od števila članov in višine članskega mesečnega ali letnega prispevka, prav tako tudi denarne podpore društvenim članom. Poslovanje novega društva bi temeljilo najbrže na načinu, ki je opisan v 1 a). Imelo bi to prednost, da bi bilo lahko obvezno za vse člane — pripadnike UJU — poverjeništvu Ljubljana, kjer bi se osnovalo namesto novega društva samostojen odsek. Finančni in moralni uspehi bi bil velik.

V Ljubljani, dne 3. maja 1932.

12. Predlog Toneta Šeška, št. II, (izvleček).

Mladina se ne zanima za US in to iz razumljivega razloga, ker se ne misli na smrt in tudi nima povečini nikogar, za kogar bi bila obvezana prevzeti stroške za pogreb. Življenjska doba in razmere privedejo človeka do tega, da začne misliti na lastno ognjišče — na lasten dom. Pri tem zabrede v dolge, iz katerih se težko izkoplje. Ustanovi naj se ustanova, ki bi članom v slučaju poroke pomagala s primerno vsoto, kakor se to vrši v US ob smrti članovi. Organiziralo naj bi se jo tako kot je US, bodisi kot njen odsek ali pa samostojno.

I. Samostojna organizacija: Osnuje naj se organizacija kot zadruga ali pomožna blagajna, ki bi svojemu članstvu v slučaju poroke izplačevala zneske kot n. pr. US posmrtnine. Člani morejo postati le osebe iz učiteljskih vrst. Vsak član lahko zavaruje sebe ali svoje najbližje sorodnike (otroke) in to le po enkrat. Pri vstopu v organizacijo se plača določena članarina, za upravne stroške pa letna članarina. Dohodki za izplačilo podpore prihajajo iz članskih prispevkov, n. pr. po 10 dinarjev. Čim večje je število članov, tem večje bodo podpore. Po 20- ali 25-letnem članstvu se takemu članu izplača 75% ali več pripadajoče podpore. Člani vplačajo članske prispevke kot za poroko, zavarovane dobi od tega 75%, ostanek gre v rezervni fond.

II. Odsek US. V okvirju US naj se osnuje oddelek, ki bi izplačeval članom tega oddelka podporo ob poroki. US bi imela oddelek A) za posmrtnine, oddelek B) za poročne podpore. Člani so lahko le v enem oddelku, lahko pa tudi v obeh, seveda z obveznostmi in ugodnostmi enega ali obeh oddelkov.

III. US bi brez delitve v dva oddelka izplačevala i posmrtni i podporo za poroko. Vsi njeni člani bi v slučaju smrti enega plačali določen znesek za posmrtnino (kot zdaj), v

slučaju poroke enega člana pa zopet vsi določen znesek za to podporo. V obeh primerih bi lahko bil znesek enak. S tem bi prišlo do medsebojnega podpiranja starejših in mlajših članov in mislim, da bi bilo malo takih, ki bi ostali izven US.

Št. II, v Slov. gor., dne 18. maja 1932.

Tone Šeško, s. r.

13. Prelog Frana Skulja, Ljubljana (izvleček).

I. Pristopnina v § 13. naj se odmeri po letih in sicer:

v starosti od	20 do 25 let	25 do 30 let	30 do 35 let	35 do 40 let	40 do 45 let	45 do 50 let	50 do 55 let	55 do 60 let	60 do 65 let	65 do 70 let	70 do 75 let	75 do 80 let	80 do 85 let	85 do 90 let	90 do 95 let	95 do 100 let
	10 Din	20 »	30 »	40 »	50 »	60 »	70 »	80 »	90 »	100 »	110 »	120 »	130 »	140 »	150 »	160 »

II. Vsi člani, ki so bili včlanjeni v društvu US in zdaj v zadrugi US 30 let ter so izpolnili vse svoje obveznosti napram zadrugi, se osvobodijo plačevanja nadaljnjih prispevkov, tudi upravnih stroškov. Na nje pripadajoče doneske krije zadruga iz rezervnega sklada.

V Ljubljani, dne 14. junija 1932.

Fran Skulj, s. r.

V. Bolniško zavarovanje.

Hud udarec za vsakega človeka — zlasti državnega uradnika — je bolezen v hiši. Zdravnik, operacija, zdravila, boljša hrana, delanostnost in še mnogo drugega je, ki mu jemlje težke dinarje iz itak suhe denarnice in iz posojilnice. Učiteljstvo pa zaenkrat nima druge pomoči. V US se je že večkrat govorilo in razpravljalo o podporah v bolezni, o bolniškem (podpornem) skladu, do pravega zaključka pa US tega problema ni privedla. (Gl. »Učit. tov.«, št. 15., 16. in 17.).

V zadnjem času je zbudil zanimanje za »bolniško zavarovanje« »Učit. tovariš« od 21. aprila 1932. in 3. junija 1932. Ta velevažna

in pereča zadeva zahteva nujne rešitve! Ali ne bi oba tovariša, ki sta napisala omenjena članka v »Učit. tovarišu«, s še nekaterimi pomagali poskusila dobro zamisel oživit, dati učiteljstvu socialno ustanovo »bolniško zavarovanje«? Tov. F. Šlokan, ki je že sodeloval pri takem zavarovanju, bo gotovo vedel nasvetovati prav lepe stvari iz svoje prakse. Če bi se »bolniško zavarovanje« naslonilo kot obvezno za vse člane na JUJ — sekcija za dravsko banovino, dobimo v prvem letu ustanovo, ki bo neprecenljive vrednosti za vse učiteljstvo.

VI. Zaključek in poziv.

Tovariši, tovarišice! V zadnjih treh številkah »Učit. tovariša« sem opisal dejansko stanje US, kakršno je danes, poročal o vsem izvršenem delu od početka do zdaj, navedel skoraj vse podrobnosti, o katerih se je razpravljalo in sklepalo na odborovih sejah ali občnih zborih in priobčil 13 važnejših predlogov, ki se ravno v tem času pretresavajo od odsaka za preureditev zadruginih pravil. Jasno je, da bodo člani tega odsaka storili vse, kar bo v njih moči in kar bo z ozirom na splošno stanje US priporočljivo in izvedljivo.

Potrebno je pa — kar sem že v prvem članku omenil — da vsi člani sodelujejo s predlogi, nasveti, načrti, z obilno udeležbo in stvarnimi debatami na obnem zboru. Za nasvete se priporočam tudi tovarišem (icam) nečlanom. Mislim, da ni nikogar med nami, ki bi v potrebi zametaval od tovarišev nudenje pomoči. Upam, da bo prišel čas, ko bo US res »samopomoč« za vse učiteljstvo.

Čas je kratek, do obnega zboru imamo samo še nekaj mesecev (aprila 1933.). Kdor ve kaj novega povedati, kaj boljšega priporočiti, kaj lažjega in uspešnejšega nasvetovati, ta naj sporoči svoje misli zadrugi US v Ljubljani. Za vsak dober migljaj se zadruga uprava vsem tem sodelavcem že v naprej najlepše zahvaljuje.

Iv. Kocijančič.

Splošne vesti.

— Proslave na praznik Narodnega ujedinjenja so proslavile naše narodne šole zelo slovesno. V več krajih so se udeležili šolskih proslav tudi zastopniki krajevnih šolskih odborov. Na mnogih šolah so priredili učiteljske posebne proslave za narod v nedeljo, dne 4. decembra, ki so bile povsod prav dobro obiskane.

— Učni načrt za osnovne šole. Na seji izvršnega odbora JUJ je poročal predsednik tov. Rašič, da je Glavni prosvetni svet izdelal nov učni načrt za osnovne šole. V odseku Glavnega prosvetnega sveta, ki je izdelal učni načrt so bili: predsednik g. dr. Stefan Bosanac, rektor Višje pedagoške šole v Zagrebu in člani gg. Stefan Marković, direktor ženskega učiteljskega v Sarajevu, Damjan Rašić, predsednik JUJ in Ivan Dimnik, predsednik sekcije za dravsko banovino. Prosvetno ministrstvo je v odseku zastopal šef oddelka za pouk g. Dragoljub Branković. Poleg stalnih članov je sodeloval v odseku še za vsak predmet po en član sveta kot strokovnjak za ta predmet. Ob tej priliki je treba poudariti, da je za učiteljsko velikega pomena, da so v glavnem prosvetnem svetu — kot stalni člani tudi osnovnošolski učitelji, kar preje ni bilo. — Učni načrt bo objavljen, ko bo podpisan od gospoda prosvetnega ministra.

— Učni načrt in program za višjo narodno šolo v kraljevini Jugoslaviji. Ministrstvo prosvete je z odlokom O. N. br. 65.764 od 26. avg. 1932. izdalo nov učni načrt za višjo narodno šolo. Ta učni načrt je posebej važen za dravsko banovino, kjer smo imeli že 8-letno šolsko obveznost uvedeno.

V poštev pa pride tudi za vse višje narodne šole, ki so se osnovali po kraljevini v drugih banovinah. Po tem načrtu se je treba začasno ravnati in ga nujno potrebujejo vse narodne šole v dravski banovini. Iz tega razloga je načrt izšel v slovenskem jeziku v založbi Učiteljske tiskarne ter stane Din 8.— Šole ga naročajo v Učit. knjižarni v Ljubljani.

— Pravilnik o zaščiti članov JUJ, ki je bil izdelan na podlagi sklepa XII. glavne skupščine, je bil predložen izvršnemu odboru JUJ. Predsedstvo je prejelo nalog, da prestilizira ta pravilnik, nakar bo objavljen v naših listih.

— Spremembe šolskega zakona. Izvršni odbor je razpravljal o predlogu sprememb in dopolnitev zakona o narodnih šolah, ki so predvidene v finančnem zakonu za l. 1932./33. Sklenjeno je bilo naprositi gospoda prosvetnega ministra, da odtegne projektirane spremembe, ker je izvršni odbor mnenja, da ne bi kazalo menjati določil zakona o narodnih šolah s finančnim zakonom, ker za take spremembe ne obstoja nujna potreba; poleg tega, bi bilo najbolje, da se menjajo predpisi specialnega zakona edino le s posebnim predlogom na zakonodajni forum.

— Naročnina za »Učitelja«. »Narodno prosveto« in »Jugoslovenec«. Prosvetno ministrstvo je izdalo pod O. N. br. 88964 poseben odlok, s katerim nalaga vsem krajevnim šolskim odborom, šolskim upraviteljem in učiteljem, ki niso še poravnali naročnine za »Učitelja«, »Narodno prosveto« in »Jugoslovenec«, da poravnajo ta dolg do 1. januarja 1933. Šolski nadzorniki imajo nalog pobrigati se, da bo ta odlok tudi izvršen.

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!

† Alojziju Strguljcu.

Nepričakovana smrt ga je iztrgala iz naše sreče. V najlepši dobi 37 let je moral prekiniti svoje življenje, polno upov, polno nad, saj je bil le kratko dobo v svobodni domovini, ki ji pa ni mogel dati vseh svojih sposobnosti in uresničiti zanj vseh svojih idealov.

Po vojni je nastopil svoje prvo službeno mesto v Tolminu, od tu je bil premeščen v Čezsočo, nato v Koritnico pri Boveu. Ker je bil doma iz Boveca, ga je premetitev iz Tolmina osrečila, a ne za dolgo. Po znani poti vseh najvztrajnejših naših tovarišev v Primorju je moral zapustiti dom in iti v notranjost države v Fosano.

Težka je bila ta služba, težka pot od doma, a pokojni Stergulje je nastopil to pot s pritaenim gnevom v duši, ampak pogum mu ni upadal.

Pred tremi leti je prišel v Jugoslavijo — ves srečen in zadovoljen, da je le v svobodni domovini, ni tarnal, ko je dobil mesto na Resniku, visoki gorski vasi.

Sprosten vseh ovir se je posvetil z dušo in telesom nacionalnemu delu za mladino in narod.

Smrt ga je iztrgala iz naše sredine, prekinila njegovo idealno delo, in svobodna zemlja, ki je po njej tako hrepenel, ga je sprejela v svoje naročje.

Uživaj mir v grobu, ker življenje ti ga ni moglo dati!

—j.

† Marinki Radičevi.

Marinka, kaj si nas res zapustila? Nisi nam podala roke v slovo, nisi se nasmejljala, niti z očmi nisi trenila — kar odšla si. Saj

sonce je stalo visoko in daljna je bila pot do večerne zarje. Mahoma pa je sonce otemnelo, večerna zarja ti je prišla nasproti ter te zagnala našim očem. Tvoje lepo, veliko srce je nehalo biti. Me vse smo imele prostora v tem srcu, ne samo me, še vsa Tvoja družina, pa vsa deca, cvetke na prostranem vrtu Tvojega življenja.

Nemo smo klonile, ko smo zaznale za Tvoj odhod. Tako čudno prazni so postali naši hodniki, zbornica pa, poprej vedno polna sonca, je postala vsa siva in mračna. Ob devetih nas je sklicala tov. voditeljica, Tvoja in naša prijateljica; tako težko se še nismo nikoli shajale. Tvoj prostor je prazen, s svetlim spoštovanjem zreemo nanj, pridušene besede padajo... Ob zbornično okno bje črna zastava, ob isto okno, ob katerem si tolikokrat slonela ti. Ali je to plahutanje zastave, ali mar Tvoji dobrotni prsti trkajo plakačim zadnji pozdrav? Kličesh nam: »Ne žalujte, saj meni je dobro, tako dobro! Spoznala sem Resnico, večni Lepoti gledam v obraz, vse uganke so razrešene!« Tvoj prostor je ves ožarjen, gotovo si navzoča, samo naši čuti so preslabi, da bi zaznali Tvojo bližino. Vedno si bila z nami, delila si z nami veselje in žalost, mar nas boš v tej najtežji uri pustila same?

Pred leti si dobila poziv, da bi šla v Zagreb. Rekla si: »Umrjem, če idem iz Celja. Ta okolica, to gričevje me je očaralo, tu bom ostala in tu hočem umreti!« Ostala si in — umrla. Tvoji pohodi v naravo so bili molitve, lesk Tvojih oči slavošpev krasoti, ki jo je pila Tvoja duša. Zdal pa je Stari grad ves žalosten in mrk, Miklavški hrib se je globoko zamislil, razigrane Lisee so umolknele, Savinjske Alpe so tako daljne. Urška in Peca sta si nadeli hermelin za zimo, turobno se vije vrh

Pohorja. Tvoja duša je odhitela, saj je umrla krasota.

V nedeljo popoldne smo te spremili na Tvoji zadnji poti. Ob mrtvašnici ti je govorila tov. voditeljica tople besede ter se ti zahvaljevala za vso ljubezen in zvestobo, ob grobu pa učenka mestne dekliske narodne šole in učenka meščanske šole. Zadnji pozdrav ti je izrekel predsednik sreskega učiteljskega društva, naglašujoč Tvoje verno članstvo. Ko je še iz otroških grl zadonela v srce žalostinka, smo zahteli vsi... Pozno jesensko sonce pa je zbralo vso silo svojih žarkov ter pozlatilo ves prostrani božji vrt — Tebi v slovo.

Marinka, Tvoje telo počiva, spomin na Te nam ostane neskaljen in čist. Ko bo zavel lahčen vetrič in se bo v sončnih pramenih kopala zemlja, ob luninem svitu in lesketu zvezd bodo naše duše zaslutile; Marinka pozdravlja... Do videnja, Marinka!

Kapusove pesmice iz prirode — učni pripomoček.

Vladimir Kapus, doma iz Kamne gorice, po poklicu pa novinar — urednik »Loveca« in pesnik, naši šolski mladini ni neznan. Koder imajo šolski otroci radio, ga je vzljubila naša mladež, saj tako lepo ne zna nihče opisati prirode, tako natančno ne zna nihče posnemati živali kakor on. Kajti je Kapus eden naših največjih prijateljev prirode. Navdušen lovec je in pozna vse skrivnosti živali, in že nekaj let sem neumorno vihti pero, da nam v verzih prikaže zanimivo življenje matere narave. Predlamskim je izdal prvo zbirko »Pesmice iz prirode«, prav te dni, deci za

Miklavža, pa je povezal spet 40 pesmi v drugo zvezek »Pesmice iz prirode«.

Te njegove pesmice — nekaj smo jih že zasledili v »Lovcu«, nekaj v nedeljskih mladinskih prilozhah naših dnevnikov — večino pa to pot prvič čitamo — so polne življenja, pritegnjejo te, da jih čitaš v enem zamahu in si veseli Kapusovega optimizma. Nič suhoparnega naštevanja nima v svojih verzih, zdi se ti, da stopaš z našim odličnim Nimrodrom po lesovih in se pred teboj odvija pester film naše prirode.

In kako poživl razred taka živahna pesem. Spominjam se, kako so zajele moj predlarski razred njegove »Goske«. Prav čeden prizorček smo napravili iz njih, da je bila slika še bolj naturalistična, so si mali iznajdljivci izdelali iz papirja dolge vratove — in bele glave z rumenimi kljuni. Te deklamacije, ki nas je zaposlila vsestransko, se deca nikakor ni hotela naveličati.

Razgiban razred pa se ne bo samo pri prirodo-pisnem pouku naslonil na Kapusove Pesmice. Še gorko knjigo, ki mi jo je izročil avtor, sem pokazal naši šolski mladeži. Pot v zemljepisni uri nas je vodila ravno k našemu morju. Nismo vzeli pod noge samo obeh železniških zvez preko Zagreba ozir. Ljubljane, Novega mesta in Karlova. Poslužili smo se tudi avto-cesto mimo Ribnice, Kočevja, Broda na Kulpi, Gorskega Kotarja in Delnice na Sušak. Kot nalašč smo se ustavili za hip v Risnjaku — in tam smo se oprli na Kapusovo pesmico: Divja mačka. Prav poživila je naš izlet.

In kako je bil šolski živder-zavder vesel, ko smo sklenili za domačo nalogo spis: z lovcom, stricem Vladkom smo se odvezli z avtom (izračunali smo kilometre, ceno benzina, pot natančno skicirali itd.) v Gorski Ko-

— Kdor želi še dobiti 1. števec. »Oračev«, naj takoj piše na Upravo, državna učiteljska šola v Ljubljani. — List mlade učiteljske generacije bi moral imeti vsak učitelj!

— Poziv! Udeleženci zadnjega združnjo-knjigovodskega tečaja, ki se niso dvignili iz pričeval in fotografij, naj store to čimprej z nakazilom določenega zneska. Pozneje se iz pričeval ne bodo izdajala. Grum - Ljubljana.

— Zemljevid: Kamniške planine, Ljubljansko polje, Gorenjska ravnina lahko naročijo pri Učiteljskem domu v Ljubljani, Franciškanska ulica 6. Ako jih naročijo več, jih dobiš po 4 Din. Zemljevid je izvrstno učilo. Priporočila ga je za uporabo šolska oblast.

— Zgodovinska učna snov za III. razred osnov. šol — po učnem načrtu. V založbi Učiteljske tiskarne je izšla zgodovinska učna snov za III. razred osnovnih šol, ki je točno predpisana po učnem načrtu ter vsakemu učitelju lahko mnogo olajša pouk v tem predmetu. Knjigo je priredil šolski upravitelj J. E. Polak v Ljubljani. Cena knjige je jako nizka in stane samo 9 Din. Ker jo nujno potrebuje vsak učitelj in je naklada jako nizka ter je knjižica primerna tudi kot pripomoček učencem, toplo priporočamo nabavo te knjige vsem šolam v dravski banovini.

— Zgodovinska učna snov za IV. razred osnov. šol — po učnem načrtu. V založbi Učiteljske tiskarne izide v kratkem zgodovinska učna snov za IV. razred osnovnih šol, ki je točno napisana po učnem načrtu ter vsakemu učitelju lahko mnogo olajša pouk v tem predmetu. Knjigo je priredil šolski upravitelj J. E. Polak.

— Zemljepisna učna snov za III. razred osnov. šol — po učnem načrtu. V založbi Učiteljske tiskarne izide v kratkem zemljepisna učna snov za III. razred osnovnih šol, ki je točno napisana po učnem načrtu ter vsakemu učitelju lahko mnogo olajša pouk v tem predmetu. Knjigo je priredil šolski upravitelj J. E. Polak.

— Zemljepisna učna snov za IV. razred osnovnih šol — po učnem načrtu. V založbi Učiteljske tiskarne izide v kratkem zemljepisna učna snov za IV. razred osnovnih šol, ki je točno napisana po učnem načrtu ter vsakemu učitelju lahko mnogo olajša pouk v tem predmetu. Knjigo je priredil šolski upravitelj J. E. Polak.

— Opozarjamo naše čitatelje na konfekcijsko trgovino Frande.

— Anton Mohor: Kosovska drama. Slovenci čutimo še vedno veliko pomanjkanje dobrih mladinskih iger, zlasti pa takih, ki bi služile našim šolam ob priliki raznih nacionalnih in patriotičnih praznov. Tako so n. pr. za Vidov dan v zadregi vsi šolski voditelji in učitelji: ni primernih deklamacij in ni iger. Že nekaj let se ponavlja tisto, kar imamo, a večno ponavljanje utruja in ne dosega zaželenega namena. Zato moramo pozdraviti malo v vezani besedi pisano trojevansko igrice »Kosovsko dramo«, ki jo je napisal učitelj in vzgojitelj g. Anton Mohor. Postavil je na oder junake bitke na Kosovem polju, Carja Lazarja in njegove vojskovodje ter Sultana Murata in vezirje. Osredje je pravični junaški čin Miloša Obilića. Delo ni dolgo in tudi ne težko, tako, da se bo dalo naštimirati in opremiti z majhnim trudom, služilo pa bo zlasti za proslave Vidovega dne in drugih narodnih ter državnih praznikov.

— »Zastrupljanje vodnjakov« in SSM. Resolucija okr. učit. društva JUU za Maribor desni breg z dne 15. oktobra 1932. je vzbudila ogorčenje g. univ. prof. dr. K. Ozvalda, ki je ni hotel doumeti, temveč je iz nje pograbil samo to, kar ga je zbolelo (gl. »Uč. tov.« od 1. dec. 1932.). Resolucija, ki sem jo sestavil pri zborovanju na prošnjo tovarišev in je bila soglasno sprejeta, je izrecno poudarjala, da noče rušiti, temveč je hotela pripomoči k ozdravitvi razmer v SSM. Napredek

tar v Delnice in na Risnjak. Pa smo ga podrli — risa. Stric Vlado pa je poklonil kožuške — dekletom. Za okras novega plašča, seveda. In smo že potem izdelali račune za šiviljo — itd., itd., itd.). Takih poživitev pa bodo Kapusove pesmice prinesle še več. Na primer: Prav te dni, ko se pričnajo domači prazniki in prihajajo na dnevni red prve kolone, se zbirajo naši lovci nad divje prašiče. Kapus nas bo spet poučil s pesmico iz svoje zbirke. Knjiga nam bo nudila dovolj pripomočkov, da si bo naša mladež razširila duševno obzorje.

Kapusove pesnitve bi morala imeti vsaka šolska knjižnica. Stanejo — bogato ilustrirane — 16 Din in se dobe pri avtorju, ki je tudi samozaložnik. Naroče se pa seveda lahko tudi v naši Učiteljski knjigarni.

— nč —

Avtor »Pesmic iz prirode« g. Kapus bo predaval na zborovanju litjskega JUU, ki se bo vršilo v soboto 10. decembra ob 9. uri pri Mikliču v Ljubljani o temi: Priroda — mladina — šola.

Orači.

Malokdaj se zgodi, da zastavi mladina plug za razoro polj, ki so (glede na čase, ki se pridejo in glede na vse znane slabe izgled) še problematična, ali vsaj težko dosegljiva. Če pa se to zgodi, tedaj nam je, kakor da bi zasijal svetel žarek in nam razsvetlil temo bodočnosti. Tak svetel žarek so »Orači«, list učiteljske mladine, katerega prva številka je pretekli teden izšla.

Najzanimivejši del »Oračev« je program, ki se izraža v uvodni besedi in rubrika »Pisma«. V programu se mladina zaveda svo-

in samo napredek želimo, kar pa je g. predsednik SSM na žalost docela spregledal!

Kar se tiče obeh publikacij, je bila resolucija itak zelo mila, ker bi se — po mojem mnenju — proti sličnim delom kakor so »Pedagoške vrednote mlad. gibanja« moralo postopati čisto drugače. Dela, ki hoče mlad. gibanje sploh prikazati kot religiozno, ne moremo jemati resno, kar so in bodo pokazale objektivne poklicne kritike. V kolikor je tako delo kljub očiti tendenci še lahko znanstveno, ni moja naloga, da bi sodil. To bodo opravili drugi. Kar smatra g. univ. profesor dr. K. Ozvald za sodobno in za naše učiteljstvo potrebno, o tem se slišijo različni glasovi. Če g. predsednika SSM vznemirjajo že najmlajši izrazi želj in potreb osnovnošolskega učiteljstva in če vodstvo ne mara spoznati vzrokov za številčno padanje članstva, pač pa smatra vsako dobrohotno mišljeno kritiko za »zastrupljanje vodnjakov«, potem nekaj ne more biti v redu! V tem spoznanju pa vsak protest zgreši svoj cilj, saj je iznešena resolucija iskren izraz one volje učiteljstva, ki hoče z razvojem časa priti mimo sentimentálnih »Lebensideale« do podviga, odgovarjajočega željam in potrebam trpke sodobnosti našega naroda!

E. Vranc.

Osebnne zadeve.

—i Prevedena v IX. skupino je bila: Pavličić Irena, učiteljica v Crni.

—i Napredovali so v VIII. skupino: Fister Marija, učiteljica v Sv. Križu; Štrukelj Vida, učiteljica v Polhovem gradu; Vilfan Maks, učitelj v Metliki; Dolenc Ljudmila, učiteljica v Mežici; Lazarini Emilija, učiteljica v Sent Janžu; Karničnik Jožefa, učiteljica v Sv. Križu; Mory Ljudmila, zabavilja v Mariboru; Habjan Danica, učiteljica v Litiji; Fajdiga Vida, učiteljica v Selih; Lenarčič Antonija, učiteljica v Zg. Šiški; Premrov Vera, učiteljica v Kranjski gori; Repič Marija, učiteljica v Podstredi; Bolha Roza, učiteljica v Preloki; Župevec Slavko, učitelj v Sromljah; Lipovšek Slava, učiteljica v Semiču; Vrabčič Rudolf, učitelj v Verdregu; Jerala Josip, učitelj v Igavasi; Jurše Evalija, učiteljica pri Sv. Miklavžu; Obratn Pavla, učiteljica v Kamnici; Stajniko Viktor, učitelj v Gederovcih; Dovjak Marija, učiteljica v Prečni; Kovič Marija, učiteljica v Moravčah; Kosi Ema, zabavilja v Mariboru.

Učiteljski pravnik.

—š Važno za tovariše (-ice), ki so napredovali v I. skupino II. kategorije z ukazom ON br. 53.650 z dne 8. X. 1924. S tem ukazom je bilo postavljenih v II./I. skupino okrog 30 tovarišev (-ic). Mnogi so se obrnili z vprašanjem, od kdaj jim pripada 3. period. povikšek, ker imajo navedeno v obvestilu o napredovanju v to skupino, — takrat se niso izdajali ukazni dekreti —, da jim pripadajo prejemki počeni s mesecem iz leta 1923. in onimi iz leta 1924, a vsi izza pred datuma ukaza t. j. 8. X. 1924.

Na merodajnem mestu smo doznali, da ukaz ne predvideva glede napredovanja nobenega prejšnjih datumov in da so navedeni datumi le v spremnem dopisu ministrstva.

Ker se v tem primeru šteje v efekt. leta le čas od podpisa ukaza, dovrše ti tovariši 9 efektivnih let v VII. skupini dne 7. X. 1933 in jim pripada 3. period. pov. od 8. X. odnosno 1. XI. 1933. (§ 52. in 30/2 ur. z.).

—š Efektivna leta — štetje — važna razsodba drž. sveta. — Neki državni uradnik, ki je bil upokojen s 34 leti, 9 mesecev in 10 dnevi priznane efektivne dr. službe in mu je ministrstvo od položajne doklade vračunalo za pokojnino samo 70%, oziraje se na predpise

jega kulturnega poslanstva, izraža potrebo priprave za poglobitev tega poslanstva in napoveduje to, kar je za značajno mladino najzadnjeje: povedati vse, kar leži mladini na srcu. To zadnje je deloma že dobilo konkretne oblike v rubriki »Pisma«. Vsa trpkost življenjskih izkušenj in razočaranj se kaže v njih, tu pa tam celo v pretirani obliki, ki je pa za impulzivno mladino skoroda življenjski pogoj. Ali pesimizem pri mladini ne more trajati predolgo. Zato izzveni skoro vsako »pismo« v življenjski optimizem, v klic do ljubezni in v hrepenenju do pomladi. Mislim, da bodo »Pisma« najuspešnejši del »Oračev«, ki bo nam starejšim odprl pogled na mladost in ki nam bo pomagal mladino razumeti v njenih stremeljenjih in v njenem načinu izraza. Pisma oračev bodo marsikakšen prepad premostila, četudi bodo po mojem mnenju večkrat morala izveneti polemično.

Skoro ves ostali del »Oračev« je posvečen beletrističnim sestavkom mladine. V večini teh sestavkov se kaže tipično svetobolje mladih, skozi katerega pekoč ogenj smo šli vsi. Najzrelejša in najpopolnejša je »Pesem oračev«, ki kaže že zreli pesniški talent močne potence. Ali tudi v drugih sestavkih se skrivajo talenti in ljudje, ki bodo v bodočnosti igrali svojo vlogo v učiteljskih vrstah. Izmed ilustracij, ki so vse iz vrst »Oračev«, se mi zdi po svoji dinamični razgibanosti, po ideji in vsebini najboljša risba k »Znamenju nad faro«.

Mladina je z »Orači« povedala svoje. Naša dolžnost pa je, da jo v njenem stremeljenju podpremo s tem, da bomo poslušali njeno besedo. Ne bi smeli biti med nami učitelj ali učiteljica, ki bi ne bila informirana o hotenju in stremeljenju tistih, ki jim homo morda že k letu tovariško tiskali roko. J. R.

ŠOLAM DOBAVLJA RADIO APARATE

moderne za priključek na tok, priznanih in pri nas poznanih znamk kakor: EUMIG, INGELEN, KAPSCH, DE WALD, COLUMBIA, itd., itd., nadalje

APARATE NA BATERIJE

po izjemnih cenah

RADIOVAL - LJUBLJANA

Dalmatinova ulica 13, poleg hotela Štrukelj

§ 124. u. z., je vložil zoper to odločbo tožbo na državni svet, ki je tožbi ugodil in izpodbijano odločbo razveljavil. To svojo razsodbo številka 32.336 od 25. oktobra 1932. utemeljuje državni svet takole:

»Uradniški zakon pozna v § 120. kot podlago za odmero količine osebne pokojnine: plačo in položajno doklado. Ker se pa po § 123. u. z. pričeta polovica leta računa kot cela, kadar se ugotavlja pokojninska podlaga od plače, je treba smatrati, da se pričeta polovica leta računa kot cela tudi pri določitvi pokojninske podlage od položajne doklade, ker — če je to priznано glede plače kot poglavitnega pokojninskega prava — ni razloga, da bi se ne priznavalo tudi glede položajne doklade kot subsidiarnega prava. Enaka je tudi razlaga splošne seje drž. sveta od 30. sept. 1932., št. 30.253/32. Po tem pripada torej tožitelju za pokojnino 95% položajne doklade v smislu § 124. u. z., ter se izpodbijana odločba v tem pogledu mora razveljaviti.« Iz »Našega glasa«.

Tujec, v Ljubljano prišedši, obstoj!
Na Aleksandrovo tu pred teboj
v »Daj-Dam« daljno olajšaj si cesto, —
vrnil boš semkaj se često!

Mladinska matica

RAZPIS KNJIŽEVNIH NAGRAD ZA REDNE PUBLIKACIJE.

Mladinska matica je podaljšala rok za vlaganje rokopisov do 31. decembra t. l.

Razpisane pa so naslednje nagrade:

1. 3000 Din za izvirno umetniško in vzgojno povest primerno mladini po desetem letu. Obseg 6 tiskovnih pol male osmerke formata Mladinske matice.
2. 2000 Din za beletristično ali slikarsko delo za otroke od šestega do devetega leta. Obseg 3 do 4 tiskovne pole.
3. Po 2000 Din za najboljše spise o razvoju a) tehnike, b) kulture, c) vsemirja in specielno zemlje ter d) o gospodarskem razvoju človeštva.

Nagrajena dela, ki bodo tiskana, dobe tudi običajni honorar. Rokopise naj pisatelji vložijo pod geslom, s katerim naj bo opremljena tudi zaprta kuverta z avtorjevim naslovom.

Rokopise sprejema tajništvo Mladinske matice, Ljubljana, Franciškanska ul. 6/I.

Tu dobijo lahko konkurenti tudi vsa podrobnejša navodila.

—mm Kaj bo nudila letos »Mladinska matica« svojim članom za Din 22-50:

1. Cel letnik »Našega roda«.
2. Kresnice VI.
3. Bogomira Magajne čudovito pravljico »Brkonja Čeljustnik«.
4. Knjižico realne vsebine.
5. Slikanico v štirbarvnem tisku z besedilom, ki bi drugje sama stala več kot 22 Din.

FRANKIRANJE

REKLAMACIJSKIH DOPISNIC.

Vse cenj. poverjenike prosimo, da poslej frankirajo reklamacijske dopisnice z znamko 75 par, ker moramo sicer plačevati pri upravi dvojno pristojbino. Plačano znamko naj si poslej vsak poverjenik odračuna pri poslani naročnini in to zabeleži na zadnji strani poštne položnice.

—mm S 13. seje Mladinske matice.

1. Tretja številka »Našega roda« izide na 32 strah.
2. Rok za vlaganje rokopisov za nagradno tekmovanje rednih publikacij se podaljša do 31. decembra t. l.
3. Naj se izplača honorar avtorju za »Miklavževa noč«.
4. Naj se pošlje »Miklavževa noč« na dečjo razstavo v Beogradu pa tudi v oceno vsem našim večjim revijam.
5. Kako naj se razdelijo dolžnostni in gratis izvodi »Miklavževe noči«.

—mm 3. številka »Našega roda« izide nekaj prej, tako da jo otroci dobijo v roke še pred prazniki. Prosimo tov. poverjenike, da dopošljejo čimprej naročila, da lahko določimo naklado.

—mm Iz uprave Mladinske matice. Nekateri šole so nam doposlele naknadna naročila za 1. števec. Našega roda. Vsem tistim, ki so to storile v mesecu decembru, naznanjamo, da jim žal ne moremo več postreči, ker sta nam toliko prva naklada kakor tudi ponatis

1. številke popolnoma pošla. Naknadnih naročil na letošnjo 1. števec. »Našega roda« ne moremo več sprejemati.

—mm »Miklavževa noč« je prinesla res veliko veselja za Miklavža. Otroci so se ponekod za knjigo kar trgali. Kar nagledati se je niso mogli. Ne vem, če je še katera knjiga otroke tako zadovoljila kot ta. Pa je dosegla tudi rekordno razprodajo. V dobrem tednu je bilo prodanih 1500 izvodov. Ostali pojdejo za Božič. Saj knjiga ni samo lepa in dobra, ni samo prva knjiga te vrste pri nas v 4 barvnem tisku, ampak je tudi tako zelo poceni, če se pomisli, koliko stanejo barvne ilustracije. — Tisti, ki knjige še nimate, naročite si jo. Ne bo vam žal. Dobro šolske knjižnice si brez te knjige kar misliti ne moremo.

Šolski radio.

—r Program za XI. teden. V torek dne 13. decembra bo predaval g. Miroslav Zor: O človeku s posebnim ozirom na higieno. Razpored: 1. Pojem higiene. Primerjava ne-higienskega in higienskega stanovanja ter življenja nekdanj in sedaj. 2. Ustroj človeškega telesa. 3. Njega sestavine in pravilna prehrana. 4. Telovadba in sport. 5. Gojitev kože in naša obleka. 6. Varovanje pred boleznimi. I.—II.

V petek dne 16. decembra bo govoril g. Marjan Tratar: O vsesokolskem zletu v Pragi. Razpored: 1. Uvod in opis potovanja v Prago. 2. Splošno o sprejemih in gostoljubnosti Čehoslovakov. 3. Opis Prage in njenih znamenitosti. 4. Nastopi — lastni doživljaji. 5. Odhod. I.—III.

Preglejte 1. in 2. št. »Naše radosti« šol. 1. 1932/33. — »Sokolič« avg. sept. in okt. številko t. l. ter »Sokolski glasnik iz 1. 1932. št. 27. in 28. z dne 14. julija 1932!.

V soboto dne 17. decembra bo izvajala ob 9. uri 15 minut II. deška in dekleška meščanska šola v Ljubljani akademijo v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra. Program: 1. Slavnostni govor. 2. Pregled C.: Kraljev god, štiriglasen zbor. 3. Vojeslav Mole: Pozdravljen kralj, deklamacija. 4. Našemu kralju za vezilo, deklamacija. 5. M. Al. C. M. Oj zato, dvoglasni zbor s spremljevanjem klavirja. 6. Vilhar F. S. Slovenec, Srb, Hrvat, štiriglasen zbor. 7. Državna himna. I.—III.

SPORED

kmetijskih radio-predavanj v zimi 1. 1932./33.

Dne 8. 12. ob ¼8. uri: Uvodno predavanje, ing. Zidanšek. — Ob 15. uri (R. = reportaža): Prenos z Grma. R. o kletarstvu, ing. Zupančič — ing. Kotlovšek.

Dne 11. 12. ob ¼8. uri: Zivinoreja, ing. Wenko. — Ob 15. uri: Mlekarkstvo za gospodinjstvo, Pavlica F.

Dne 18. 12. ob ¼8. uri: Poljedelstvo, ing. Sadar. — Ob 15. uri: O pripravi okusne svinjine. R. prenos s Krekove gospodinske šole v Zgornji Šiški.

Dne 26. 12. ob ¼8. uri: Travnistvo, ing. Turk.

Dne 1. 1. 1933. ob ¼8. uri: Prva pomoč živini, dr. Kern. — Ob 15. uri: Prenos z gosp. šole v Sv. Juriju. R. o perutinarstvu, ing. Kropivšek — gđc. Kolarič.

Dne 6. 1. ob ¼8. uri: Agrarna politika, ing. Pirc. — Ob 15. uri: Poljedelstvo, ing. Sadar.

Dne 8. 1. ob ¼8. uri: Gozdarstvo, ing. Novak. — Ob 15. uri: Zivinoreja. R. ing. Wenko — ing. Jelačin.

Dne 15. 1. ob ¼8. uri: Sadjarstvo, ing. Lukman. — Ob 15. uri: Prenos z Vinarske šole v Mariboru: Ob 60-letnici, Priol — Aplenc.

Dne 22. 1. ob ¼8. uri: Konjereja, dr. Veble. — Ob 15. uri: Prva pomoč živini, dr. Kern. Dne 29. 1. ob ¼8. uri: Agrarna politika, ing. Pirc. — Ob 15. uri: Prenos z mlekarske šole v Škofji Loki, ing. Sabec — Grahek.

Dne 2. 2. ob ¼8. uri: Travnistvo, ing. Turk.

Dne 5. 2. ob ¼8. uri: Sadjarstvo, ing. Lukman. — Ob 15. uri: Sumarstvo, ing. Novak.

Dne 12. 2. ob ¼8. uri: Svinjereja, Martin Zupanc. — Ob 15. uri: Mlekarske zadruge, F. Pavlica.

Dne 19. 2. ob ¼8. uri: Konjereja, dr. Veble.

Dne 26. 2. ob ¼8. uri: Agrarna politika, ing. Pirc. — Ob 15. uri: Prenos s kmet. šole Sv. Jurij, ing. Petkovšek — ing. Kropivšek — splošno gospodarstvo.

Dne 5. 3. ob ¼8. uri: Travnistvo, ing. Turk.

Dne 12. 3. ob ¼8. uri: Sadjarstvo, Humek M. — Ob 15. uri: Prenos s kmet. šole Grm: O vinogradništvu, ing. Zupančič — ing. Kotlovšek.

Dne 19. 3. ob ¼8. uri: Zivinoreja, ing. Wenko.

Dne 25. 3. ob ¼8. uri: Čebelarstvo, prof. Verbič. — Ob 15. uri: Prenos s kmet. šole Maribor: o sadjarstvu, Priol — Aplenc.

Dne 26. 3. ob ¼8. uri: Mlekarkstvo, ing. Sabec.

34 predavanj: 1 Uvodno predavanje, 4 zivinoreja, 3 agrarna politika, 3 travnistvo, 2 prva pomoč živini, 2 gozdarstvo, 4 sadjarstvo, 2 konjereja, 1 čebelarstvo, 4 mlekarkstvo, 2 kletarstvo in vinogradništvo, 2 perutinarstvo, 2 poljedelstvo, 1 splošno o kmet. šoli Sv. Jurij, 1 o pripravi okusne svinjine. — Objavljamo spored kmetijsko-radio predavanj v letošnji zimski sezoni in vabimo vsa šolska upraviteljstva, ki imajo radio aparate, da organizirajo skupna poslušanja za občane. Posebno opozarjamo na popoldanska predavanja, ki so kaj primerna za šoli odraslo mladino, posebno za ono iz kmetjsko-gospodinsko-nadaljevalnih šol.